

قلیان و اثرات ناگوار آن بر سلامت

گروه هدف: عمومی

ترکیبات موجود در تنباکوی معسل یا میوه ای و اثرات ناگوار مصرف آن بر سلامتی:

تنباکوی معسل / معطر حاوی ۷۰ تا ۸۰ درصد مواد افزودنی و اسانس و ترکیبات شیمیایی می باشد که به دلیل ایجاد بو و طعم میوه های و گیاهان پرفایده بسیاری از جوانان و افراد را با ایجاد تصور ذهنی غلط نسبت به مفید بودن مصرف آن گمراه می کند. در بررسی های انجام شده روی این نوع تنباکوها مقادیر بسیاری مواد سمی و سرطان زای قطعی به ویژه ترکیبات بنزن و هیدروکربن های معطر چند حلقوی (PAH)، و فلزات سنگین شناسایی شده است. لازم به ذکر است مواجهه با بنزن طی سه تا ۱۵ سال باعث بروز سرطان به خصوص سرطان خون می شود و بیشترین راه جذب آن از طریق تنفس می باشد.

تبعات ناگوار، حاد و چندگانه بهداشتی مصرف و مواجهه با دود قلیان:

طبق گزارش سازمان جهانی بهداشت هر وعده مصرف قلیان، دودی معادل مصرف ۵ تا ۱۰ پاکت سیگار (۱۰۰ تا ۲۰۰ نخ) وارد ریه فرد می شود. دود

مهمترین عوامل گسترش مصرف قلیان در جوامع:

- افزودن مواد معطرو اسانس برای کم کردن سختی و تندی دود توتون و ایجاد جذابیت برای مصرف کنندگان
- استفاده خانوادگی و گروهیاز قلیان بعنوان یک وسیله برای گذران اوقات فراغت
- باور غلطدر مورد کم ضرر بودن یا بی ضرر بودن قلیان بخاطر گذشتن مسیر دود از آب و تصفیه آن (در حالی که آب فقط برای کم کردن دمای دود حاصل از ذغال گداخته بوده و به علت مقاومت ایجاد شده، شدت پک زدن و میزان عمق تنفسی و حجم دود ورودی به ریه ها را افزایش می دهد).

دست دوم: میزان مواجهه با دود قلیان برای اطرافیان معادل ۵ تا ۱۰ سیگار برآورد شده است. تماس و مواجهه با دود دست دوم قلیان و نشستن در کنار جمع قلیان کش ها برای اطرافیان و "خصوصا کودکان" بسیار خطرناک و آسیب رسان است.

دود دست سوم: رسوب بقایای دود قلیان روی فرش، دیوارهای محل مصرف قلیان (منزل و یا رستوران و ...) و لوازم شخصی موجب انتقال سموم سرطان زا به فرزندان و اطرافیان از طریق تماس پوستی که جذب بسیار بالایی دارد می شود. لازم به ذکر است بیش از ۹۰ درصد افراد سیگاری و قلیانی مواجهه قبل از ۱۸ سالگی داشته اند. بررسی های سیستماتیک از نتایج تحقیقات انجام شده، ارتباط معنی داری بین مصرف قلیان و سرطان های ریه، دهان، مری، معده و مثانه، بیماری های انسدادی مزمن ریوی، قلبی عروقی، سکتة مغزی، ناباروری مردان، ریفلاکس دستگاه گوارش و اختلالات سلامت روان را نشان می دهد

- میزان منو اکسید کربن ناشی از احتراق ذغال قلیان ۳۰ برابر بیشتر از اکسیژن است و این خاصیت مانع جذب آن در آب شده و به طور مستقیم به ریه فرد مصرف کننده وارد می شود.

- استفاده از شکل و کاربرد عطر و طعم انواع مواد دخانی در تولید محصولات خوراکی و غیره و بالعکس

- عرضه محصولات دخانی تخفیف دار یا خدمات تخفیف دار با عرضه محصولات دخانی

- کاربرد تعابیر گمراه کننده و محرک از قبیل ملایم، لایت، سبک، کم قطران، کم دود، بدون دود، یا ذکر خصوصیات و مقادیر اجزای محصولات دخانی و ابزار مصرفی آن با جملاتی نظیر "ساخته شده از بهترین نوع توتون و تنباکو، مرغوب ترین نوع فیلتر"

تهیه و گردآوری:

شهرام خمیسی، کارشناس ارشد پرستاری و سوپروایزر آموزشی - سهام اهل یرف، سوپروایزر آموزش به بیمار و ارتقا سلامت - ساغر سلطانی کارشناس ارشد مدیریت اطلاعات اهواز - فاز ۲ پادادشهر - بیمارستان سوانح و سوختگی آیت

... طالقانی (ره)

۰۶۱۳۵۵۴۰۲۵۴ - ۶

تابستان ۱۴۰۰

www.htaleghani.ajums.ac.ir

• تبصره ماده ۷: توزیع فرآورده های دخانی از سوی اشخاص فاقد پروانه فروش ممنوع است

• ماده ۸: هر ساله از طریق افزایش مالیات، قیمت محصولات دخانی به میزان ۱۰ درصد افزایش می یابد.

• ماده ۹: ادغام فعالیت های پیشگیرانه، درمان و توانبخشی افراد مبتلا به مصرف مواد دخانی و خدمات

مشاوره ترک دخانیات در شبکه بهداشت و درمان

• ماده ۱۲: ممنوعیت فروش مواد دخانی به افراد زیر ۱۸ سال

• تبصره ۱ ماده ۱۳: ممنوعیت مصرف دخانیات در اماکن عمومی

• آیین نامه اجرایی قانون جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات مصوب هیات وزیران سال ۱۳۸۶:

• ماده ۷ و ۸ و ۹ مذکور که بر اساس آن به منظور حفظ سلامت عمومی به ویژه محافظت در برابر

استنشاق تحمیلی مواد دخانی، استعمال این مواد در اماکن عمومی ممنوع می باشد.

• ابلاغ دستورالعمل تعاریف و شمول تبلیغات، مصوبه نهمین جلسه ستاد کشوری کنترل دخانیات (اسفند ۹۳):

• تعریف موارد شمول تبلیغ و ترویج دخانیات (که باید مطابق ماده ۳ قانون جامع کنترل

دخانیات با آن برخورد شود):

- نمایش محصولات دخانی و ابزارآلات مربوطه در معرض دید عموم

- ۷۵٪ موارد سرطان لب و حفره دهانی ناشی از مصرف دخانیات است که دلیل اصلی آن در بر داشتن عوامل سرطان زا و تماس مستقیم مخاط دهان با آن می باشد.

- افزایش ۴۰ تا ۸۰ درصد ابتلا به سرطان معده در افراد مصرف کننده قلیان و مواد دخانی

- ۹۰ درصد موارد سرطان ریه را افراد مصرف کننده دخانیات تشکیل می دهد.

- ۷۰۰۰ ماده شیمیایی که سرطان زایی حداقل ۷۰ نوع آن به اثبات رسیده است در دود قلیان و مواد

دخانی وجود دارد.

- نیکوتین قابل حل در آب نیست و سموم موجود در دود قلیان نیز محلول در آب نمی باشد فلذا آب

موجود در ابزار قلیان تاثیری بر کاهش سمیت و سرطانزایی دود حاصله از مصرف قلیان ندارد

• قانون جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات مصوب سال ۱۳۸۵ مجلس شورای اسلامی:

• ماده ۳: ممنوعیت جامع هرگونه تبلیغ، حمایت، تشویق مستقیم و غیر مستقیم و یا تحریک افراد به استعمال

دخانیات